



# MEDLEMS KONTAKT

NR. 1/2020

## 80 år siden Krigsutbruddet





JAN ERIK THORESEN

Leder

# Forsvarets seniorforbund ivaretar seniorennes interesse!

## Innhold

- 2 Leder
- 3 Til ettertanke
- 4 Ny offentlig tjenstepensjon
- 8 Et forsvar som leverer
- 14 Seniorene som reddet Norges anseelse
- 20 Krav til statsbudsjettet for 2021
- 23 Markering av 100-årsringen Sigurd Sætran
- 24 Årsmøte Værnes
- 25 Reisebrev fra Lanzarote
- 26 Årsmøte Lillehammer
- 27 75 års frigjøringsmarkering
- 28 Medlemsfordeler

Du sitter nå med en utgave av vårt medlemsblad som når ut til vesentlig flere enn våre medlemmer. Når dette skrives er nasjonen i krise. Hvor lenge dette varer, og hvordan dette endrer vårt samfunn, er det ikke mulig å si noe om nå. Jeg har ikke noe annet å si enn at vi alle må utvise disiplin og følge myndighetenes tiltak og pålegg. Så får vi håpe at det er mulig å slå tilbake viruset så fort som mulig. I april dagene 1940 sto Norge også overfor en krisesituasjon. Det er skrevet mye om det som skjedde da. Vi har i en artikkel fokusert på seniorennes bidrag i en av de viktige hendelsene 9 april.

Vi håper at bladets innhold kan bidra til at flere av dere finner interesse for vårt arbeid for ivaretagelse av seniorenne.

Har du hatt eller har Forsvaret som arbeidsplass vil vi ivareta dine interesser i tiden som pensjonist. Det å ha vært ansatt i Forsvaret har mange spesialiteter i både tjenstemønster og arbeidsavtaler, som kan gi ulike utslag i pensjonsrettigheter. Dette er spesialiteter som du ikke uten videre finner svar på hos pensjonsrådgivere eller i aviser og fagblader. Forsvarets seniorforbund kjenner Forsvaret og det tjenstemønster som sivile og militære ansatte har hatt.

For deg som ikke direkte har hatt tilsetting i Forsvaret, men som finner felleskap med oss ivaretar vi også

dine interesser mot pensjonstiden. De generelle pensjonsrettighetene og andre forhold rettet mot pensjonstiden er like for alle.

Forsvarets seniorforbund har drøftingsrett med regjeringen i forbindelse med trygdeoppkjørene. Vi deltok på møte med regjeringen 12 desember i fjor. De seniororganisasjonene som deltok hadde mange likelydende krav på vegne seniorenne. Du kan lese om hvilke krav vi hadde på vår hjemmeside, og i dette bladet. Imidlertid ser vi nok en gang at andre seniororganisasjoner krever at trygdeoppkjøret skal forhandles om. Som medlem hos oss, kan du være trygg på at vi ikke vil gå den veien. Det vil innebære en uforutsigbarhet med hensyn til regulering av pensjon som vi ikke kan se rekkevidden av.

Forsvarets seniorforbund gir deg et lokalt tilbud ved våre 38 avdelinger fra Kirkenes i nord til Kristiansand i sør. Her kan du treffe tidligere kolleger og venner fra et langt arbeidsliv i Forsvaret. Den enkelte avdeling har tilbud om reiser, foredrag, hyggekvelder, sosialt samvær og personlig engasjement for å nevne noen av aktivitetene.

Etter pensjonsreformen i 2011, ser vi at dette har skapt en debatt om pensjonsordninger og om velferdsstatens tjenester er bærekraftig.



Medlemskontakt utgis av  
Forsvarets seniorforbund  
Postboks 1550 Sentrum 0015 Oslo

**Ansvarlig redaktør:**  
Jan Erik Thoresen

**Opplag:** 25.000

**Adresser og telefonnummer:**  
Leder Jan Erik Thoresen  
tlf: 23 09 33 56/488 97 060  
e-mail: jet@fsforb.no

Nestleder Per Anders Volden  
tlf: 23 09 39 19/483 58 035  
e-mail: pavo@fsforb.no

Sekretariatsleder Iren Isfeldt  
tlf: 23 09 32 33/926 03 257  
e-mail: iren@fsforb.no

Info- og kommunikasjonsleder/  
virksomhetskontroller  
Heidi Hovdahl Gaustad  
tlf: 23 09 38 62/452 43 560

I et samfunn hvor velferdsgoder skal fordeles er det mange særinteresser som forventes ivaretatt, vi eldre har også det. Spørsmålet blir, hvem skal ivareta de eldres behov og forventninger?

Vi har erfaring fra vår yrkesaktive periode at våre interesser best ivaretas gjennom samarbeid. Det samme gjelder også når vi blir pensjonister. Det vil være en god investering for fremtiden at pensjonister er organisert i forbund som arbeider for pensjonistenes opparbeidede rettigheter, økonomiske, sosiale og velferdsmessige goder.

Forsvarets seniorforbund har programfestet at vi vil fjerne aldergrensene i offentlig sektor, og dette standpunkt gjenspeiler vår holdning til at særaldersforhandlingene som nok en gang er i brudd og utsatt. Pensjonsreformen av 2011 er innrettet slik at den som jobber lenger vil få høyere pensjon. Derfor står Forsvarets seniorforbund opp for fremtidens pensjonister og krever mulighet for arbeid, og dermed skape en akseptabel pensjon.

Vi har kompetanse til å gi råd og veiledning på pensjon og karriereskift, for å unngå at man trår feil i en jungel av regler og bestemmelser.

Forsvarets seniorforbund er en faglig og politisk forsvarer av de opparbeidede rettighetene for personell fra Forsvaret og en møteplass for seniorer med bakgrunn fra og interesse for Forsvaret.

Stå sammen-meld deg inn i Forsvarets seniorforbund.

Ta vare på dere selv og de rundt dere i en krevende situasjon.

*Jan Eil Thoresen*



ARNE SVILOSEN Feltprost/oberst emeritus

Til ettertanke

## Det er tid for det enkle

I starten av januar reiste jeg til New York for å jobbe som prest ved den norske sjømannskirken i storbyen. Det ble ni spennende uker både på kirken og i byen. New York er byen som aldri sover. Det er et yrende liv der til alle døgnets timer. Folk kommer og går, haster og stresser. Hvis du stanser opp på fortauet, er sjansen stor for at noen går på deg, gjerne med mobiltelefonen i den ene hånden og kaffekoppen fra Starbucks i den andre. New York City er byen der det meste kan oppleves og byen det er vanskelig å kjede seg i.

Litt før midten av mars reiste jeg hjem til Norge da Koronaviruset med stor hastighet begynte å bre om seg i storbyen. Med så stor befolkningstetthet, er det lett å bli smittet på subwayer, restauranter, musikaler og butikker. Og i skrivende stund er New York nærmest blitt en lukket og svart by.

Det var litt spesielt å komme tilbake til Norge for å bli satt rett i karantene. Forandringen fra metropolen New York til landsbyen Lillehammer var merkbar. Samtidig har det gitt rom for noen ettertanker og refleksjoner. Og når dette skrives, sitter jeg fortsatt i karantene.

Det er underlig hvor raskt livet kan endre seg. Vi kjenner alle til noen av livets fiender fra egne liv, fra familie- og venners liv. Men at en liten usynlig fiende kan sette en hel verden ut av spill i løpet av dager, det er vi neppe forberedt på. Vi er vant til å tenke at vi behersker det meste i denne verden. Men så, på et dyremarked for ville dyr i byen Wuhan i Kina, skjer det at denne lille usynlige fienden smitter over på et menneske. Og plutselig er en hel verden i krise. Folk blir syke, noen dør, myndigheten setter strenge restriksjoner for oss, børsene raser og de økonomiske konsekvenser i verden er dramatiske. Tenk at smitte fra et dyr i Kina kan føre til at en rorbu i Vesterålen går konkurs. Absurd og helt utenkelig. Men så er det akkurat det som nå skjer. Så sårbare er vår verden.

Nå er det mange av oss som kjenner litt på uroen, uvissheten, frykten kanskje, spenningen om hvor lenge dette kan vare og hvilke konsekvenser det kan få for hver enkelt av oss, for nasjonen og for vår verden. Nå er det ikke tid for de store planer og de vidløftige vyer. Nå er det tid for det enkle og kjenne på at det også gir god mening, vise omsorg, ta vare på hverandre, ta en telefon til noen som trenger en stemme, hjelpe til med praktiske ting, tenke på oss selv, men ikke minst tenke på andre. Og så opplever vi også det gledelige at det beste i oss kommer fram i slike stunder.

I alt det usikre og skiftende, i alt det jeg ikke kan gjøre noe med, men som jeg må være en del av, går jeg og nynner på Marin Luther sterke salme: «Vår Gud han er så fast en borg, han er vårt skjold og verg»  
Et ankerfeste i det usikre liv – en avhengighet i vår sårbarhet.

Redaksjonen avsluttet 02.04-2020

Stofffrist nr 2/20 er 03.06-2020

Design: Britt Steinseth



Dette produktet er trykt etter svært strenge miljøkrav og er Svanemerkt, CO2-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

Grafisk produksjon:  
07 Media as [www.07.no](http://www.07.no)

# Født i 1963 eller senere ?



Av Stine Børset.

*Stortinget har vedtatt nye regler for offentlig tjenstepensjon for deg som er født i 1963 eller senere. Se hva de nye reglene kan bety for Henrik, Anna, Kaja og Mikkel - fire eksempler på personer som er født etter 1963.*

Vi skriver «kan bety» fordi dette er tenkte eksempler basert på regelverket som ble vedtatt av Stortinget i juni 2019. Det vi kan si med sikkerhet er at de yngre årskullene må jobbe lenger enn dagens pensjonister for å få like stor pensjon. Vi har tatt utgangspunkt i Henrik, som er født i 1963, og regnet ut hvor lenge Anna, Kaja og Mikkel må jobbe for å oppnå samme alderspensjon som Henrik.

### **Mange ulike forutsetninger**

Det er viktig å være klar over at det er mange faktorer som spiller inn når vi beregner pensjonen din. I typeeksemplene er de fire personene gitt like forutsetninger med hensyn til opptjeningstid og lønnsgrunnlag for at vi skal kunne vise et hovedmønster.

Det er også viktig å huske at de yngre årskullene må jobbe lenger enn de eldre. Samtidig vil de yngste sannsynligvis få høyere levealder slik at pensjonsutbetalingen vil fordele seg over flere år.



# Omtrent slik blir alderspensjonen din

## **Alle født i 1963 eller etter får ny avtalefestet pensjon (AFP)**

AFP var opprinnelig en ordning for å gi ansatte i slitsomme yrker muligheter til å gå av tidlig. I 2011 ble AFP i privat sektor erstattet med en livsvarig ytelse som er malen for den nye AFP-ordningen i offentlig sektor. Nå er både privat og offentlig AFP i endring, og alt tyder på at de to ordningene kommer til å ligne mer på hverandre enn før. Det innebærer at offentlig AFP høyst sannsynlig går over fra å være en tidligpensjon du får mellom 62 og 67 år til å bli en livsvarig pensjon du får i tillegg til alderspensjonen – slik AFP er i privat sektor i dag. Og på samme måte som alderspensjonen, vil størrelsen på AFP-pensjonen bli høyere jo lengre du venter med å ta den ut.

Regelverket for ny offentlig tjenestepensjon inneholder ingen avklaringer om AFP, men vi har valgt å ta utgangspunkt i det som stod i Pensjonsavtalen som ble inngått 3. mars 2018. Derfor har vi lagt et AFP-tillegg inn i regnestykket.

Avtalen inneholder også et forslag som innebærer at alle kan ta ut AFP mellom 62 og 70 år og jobbe samtidig uten at det påvirker

pensjonen. Det er ikke mulig å jobbe ved siden av for den som tar ut offentlig AFP i dag.



## HENRIK ER FØDT I 1963. HVA FÅR HAN I PENSJON?

De nye reglene for offentlig tjenstepensjon gjelder fra 2020. Henrik begynte å jobbe i offentlig sektor i 1990 og vil ha 30 års opptjening etter gammelt regelverk. Når han går av med pensjon som 67-åring i 2030, vil Henrik i tillegg ha 10 års opptjening etter det nye regelverket.

Tjenstepensjonen til Henrik blir altså beregnet både etter gamle og nye regler, basert på antall opptjeningsår han har før og etter 2020. Andelen som er opptjent etter gamle regler skal samordnes med folketrygden.

Det gamle regelverket innebærer at alderspensjonen beregnes ut fra Henriks lønn ved utgangen av 2019. Det nye regelverket beregnes ut fra en pensjonsbeholdning som han sparer opp i årene han jobber i offentlig sektor fra 2020.

For å gjøre overgangen mellom regelverkene mindre brå, er det ulike overgangstillegg.

### Henrik får 2011-tillegg

De som er født i perioden 1963–1967 og som har opptjening fra før 2011 får et spesielt tillegg for å kompensere for at de «faller mellom to stoler» i regelverket. Tillegget omtales som «2011-tillegget» fordi det er knyttet til overgangen til nye opptjeningsregler i folketrygden fra 2011. Henrik får dette tillegget når han går av som 67-åring.

### Henrik får ikke overgangstillegg

De som er født i perioden 1963–1970 kan få et «overgangstillegg» dersom de går av med AFP. Overgangstillegget utbetales mellom 62-67 år, og meningen er å gjøre overgangen fra gammelt til nytt regelverk mest mulig rettferdig for de som går av tidlig med pensjon.

Fordi Henrik venter med å ta ut pensjon til han er 67 år, får han ikke dette tillegget.

### Henrik er født i 1963

- Begynte å jobbe i offentlig sektor da han var 27 år
- Jevn inntekt i offentlig sektor 600 000 kroner
- Jobber til han fyller 67 år, i 100 prosent stilling
- Tar ut alderspensjon i tjenstepensjon fra 67 år
- Tar ut folketrygd fra 67 år
- Tar ut ny AFP fra 67 år

### Henriks alderspensjon:

Når Henrik tar ut pensjon ved fylte 67 år, kan samlet pensjon bli omtrent 406 000 kroner, som er 68 prosent av lønnen han hadde da han sluttet i jobb.

## ANNA ER FØDT I 1973. HVA FÅR HUN I PENSJON?

### Anna er født i 1973

- Begynte å jobbe i offentlig sektor da hun var 27 år
- Jevn inntekt i offentlig sektor 600 000 kr
- Jobber til hun fyller 67 år, i 100 prosent stilling
- Tar ut alderspensjon i tjenstepensjon fra 67 år
- Tar ut folketrygd fra 67 år

### Annas alderspensjon:

Når Anna tar ut pensjon ved fylte 67 år, kan samlet pensjon bli omtrent 373 000 kroner, som er 62 prosent av lønnen hun hadde da hun sluttet i jobb.

Anna må jobbe til hun er 68 år og 5 måneder for å oppnå samme pensjonsnivå som Henrik (født i 1963) fikk da han gikk av som 67-åring. Henrik fikk 406 000 kroner i årlig pensjon.

Dersom Anna velger å fortsette i jobb til hun er 70 år vil hun få omtrent 450 000 kroner, som er 75 prosent av lønnen hun hadde da hun sluttet i jobb.

Anna begynte å jobbe i offentlig sektor i 2000 og vil ha 20 års opptjening etter gammelt regelverk. Hvis hun går av med pensjon når hun er 68 år og 4 måneder (i 2041), vil hun i tillegg ha 21 år og 4 måneders opptjening etter nytt regelverk.

Tjenstepensjonen til Anna blir altså beregnet både etter gamle og nye regler, basert på antall opptjeningsår hun har før og etter 2020. Andelen som er opptjent etter gamle regler skal samordnes med folketrygden.

Det gamle regelverket innebærer at alderspensjonen beregnes ut fra Annas lønn ved utgangen av 2019 (66 prosent). Det nye regelverket betyr at alderspensjonen beregnes ut fra en pensjonsbeholdning som hun sparer opp i årene hun jobber i offentlig sektor fra 2020.

## KAJA ER FØDT I 1983. HVA FÅR HUN I PENSJON?

Kaja begynte å jobbe i offentlig sektor i 2010. Dette betyr at hun vil få 10 års opptjening etter gamle regler og 30 års opptjening i den nye ordningen.

De nye reglene for offentlig tjenstepensjon vil gjelde fra 2020. Kaja, som begynte å jobbe i offentlig sektor i 2010, vil ha 10 års opptjening etter dagens regelverk (kalt gammelt regelverk). Når hun går av som 67-åring i 2050, vil hun i tillegg ha 32 år og 4 måneders opptjening etter nytt regelverk.

Tjenstepensjonen til Kaja blir altså beregnet både etter gamle og nye regler, basert på antall opptjeningsår hun har før og etter 2020. Andelen som er opptjent etter gamle regler skal samordnes med folketrygden.

Det gamle regelverket innebærer at alderspensjonen beregnes ut fra

Kajas lønn ved utgangen av 2019 (66 prosent). Det nye regelverket betyr at alderspensjonen beregnes ut fra en

pensjonsbeholdning som hun sparer opp i årene hun jobber i offentlig sektor fra 2020.

### **Kaja er født i 1983**

- Begynte å jobbe i offentlig sektor da hun var 27 år
- Jevn inntekt i offentlig sektor 600 000 kr
- Jobber til hun fyller 67 år, i 100 prosent stilling
- Tar ut alderspensjon i tjenstepensjon fra 67 år
- Tar ut folketrygd fra 67 år
- Tar ut AFP fra 67 år

### **Kajas alderspensjon:**

Når Kaja tar ut pensjon ved fylte 67 år, kan samlet pensjon bli omtrent 350 000 kroner, som er 58 prosent av lønnen hun hadde da hun sluttet i jobb

Kaja må jobbe til hun er 69 år og 4 måneder for å oppnå rundt samme pensjon som Henrik (født i 1963) fikk da han gikk av som 67-åring. Henrik fikk 406 000 kroner i årlig pensjon.

Dersom Kaja velger å jobbe til hun er 70 år vil hun få omtrent 423 000 kroner, som er 71 prosent av lønnen hun hadde da hun sluttet i jobb.

## MIKKEL ER FØDT I 1993. HVA FÅR HAN I PENSJON?

Mikkel begynte å jobbe i offentlig sektor etter 2020. Dette betyr at han vil få hele sin pensjonsopptjening beregnet etter nytt regelverk.

Det nye regelverket innebærer at Mikkels offentlige tjenstepensjon blir beregnet ut fra en pensjonsbeholdning han sparer opp i løpet av årene han jobber. Dette er det samme opptjeningsprinsippet som i folketrygden.

Siden Mikkel ikke har noen opptjening fra før 2020, er han blant de som ikke får noe av alderspensjonen beregnet ut fra sluttlønnen.

Overgangen fra sluttlønnbasert til beholdningsbasert offentlig tjenstepensjon kan gjøre det enklere for Mikkel å veksle mellom privat og offentlig sektor i løpet av sin yrkeskarriere.

### **Mikkel er født i 1993**

- Begynte å jobbe i offentlig sektor da han var 27 år
- Lønn på sluttidspunktet 600 000 kroner
- Jobber til han fyller 67 år, i 100 prosent stilling
- Tar ut alderspensjon i tjenstepensjon fra 67 år
- Tar ut folketrygd fra 67 år
- Tar ut ny AFP fra 67 år

### **Mikkels alderspensjon:**

Når Mikkel tar ut pensjon ved fylte 67 år, kan samlet pensjon bli omtrent 332 000 kroner, som er 55 prosent av lønnen han hadde da han sluttet i jobb.

# Et forsvar som leverer

*Dyktig og motivert personell gjør at Forsvaret leverer hver dag. Vi har et behov for å øke volumet i Forsvaret for at vi skal kunne løse våre oppgaver på en troverdig måte også i fremtiden.*

I skrivende stund arbeider Regjeringen med ny langtidsplan for Forsvaret. Når dette innlegget er på trykk vil sannsynligvis langtidsplanen være levert til Stortinget for behandling.

Mitt fokus i arbeidet med det fagmilitære rådet har vært at Forsvaret også i fremtiden forblir synlig, tilgjengelig, og troverdig. Vi skal sikre landets interesser og bidra til stabilitet i våre nærområder. Forsvaret må kunne løse sine ni oppgaver fastsatt av Stortinget. Dagens krav til Forsvaret overstiger det vi makter å levere. Volumet på personell og materiell er for lavt. Behovet for økt volum er et resultat av en forverret sikkerhetspolitisk situasjon og økte krav og

forventninger fra våre NATO-allierte til hva Norge bør bidra med til fellesskapet.

## **Viktig satsing**

Vi er nå inne i det siste året av gjeldende LTP. I Forsvaret vies oppmerksomheten mot å gjennomføre planen og sikre et best mulig utgangspunkt for neste periode.

Målet i gjeldende LTP er å styrke den operative evnen i fred, krise og krig. De første årene er prioriteten gitt til å få det vi har til å virke, men moderniseringen av Forsvaret er også iverksatt gjennom en betydelig økning i investeringene.

Regjeringen har økt bevilgningene til Forsvaret med 9,4 milliarder i

nominelle kroner de siste fire årene. Det har vært en markant satsning på å ta igjen etterslep på vedlikehold, styrke reservedelsbeholdninger, bemanne opp deler av strukturen og til sist øke aktivitetsnivået. Forsvaret vil i tillegg ha effektivisert driften for mer enn 1 milliard kroner i samme periode. Betydelige ressurser er dermed gjort tilgjengelig for omstilling og modernisering. Pengene er benyttet til å styrke grunnmuren i Forsvaret og investere i nye kapabiliteter.

Moderniseringen som er godt i gang fortsetter inn i neste periode. Det dreier seg selvfølgelig om materiell, som artilleri, luftvern, maritime patruljefly, kjøretøy til innsats styrkene i HV, kystvakt, ubåt





og oppgradering av stormpanservogner for å nevne noe. Men like viktig er moderniseringen av kompetansen vår til å forstå betydningen av ny teknologi og nye krigføringsarenaer, for så å utnytte dette til vår fordel.

### Daglige operasjoner

Aktivitetsnivået i 2019 viser at antallet sensorer og plattformer var marginalt for å løse våre pålagte oppgaver. Det økte aktivitetsnivået hos vår nabo i øst og fra allierte har kontinuerlig utfordret tilgjengeligheten på Forsvarets ressurser.

Våre første F-35 ble erklært operative 6. november 2019, og de har overtatt Høy Luftmilitær

Beredskap (HLB) fra F-16 i år som planlagt. Dette innebærer at våre nye kampfly nå vil løse operative oppgaver, både nasjonalt og internasjonalt.

MPA-miljøet på Andøya har stått på dag og natt for å levere flytimer til overvåking av aktiviteten i våre nærrområder. Klargjøring av egne fly samt støtte til allierte fly som har operert ut fra Andøya, har pågått kontinuerlig høsten 2019. Til tross for en aldrende flypark og lav bemanning har avdelingen levert iht krav. Også F-16 miljøet i Bodø har merket det økte operasjonstempoet. «Quick Reaction Alert» (QRA) ble aktivert en rekke ganger i 2019, og i perioder ble beredskapen i tillegg økt til fire fly.

Sjøforsvarets fartøyer, både i Marinen og Kystvakten, har vært hyppig engasjert i tilstedeværelse, overvåking og suverenitetshevdelse. Marinens fartøyer har gjennomført 38% av sin seilingstid i Nord-Norge. Korvettene og ubåtene har tilbrakt mer tid og hatt høyere aktivitet i nord enn i sør. Oppdragsmengden har resultert i at fartøyene har seilt mer enn planlagt i 2019. Kystvakten har opprettholdt sitt aktivitetsmønster og gjennomført 1 120 inspeksjoner, og gitt 242 reaksjoner i 2019. Dette er et normalt nivå.

Antallet allierte soldater som har vært på trening i Norge siste året er på det dobbelte av forventningene fra 2016. Vertsavdelingene i Hæren har dermed fått langt større



aktivitet knyttet til denne rollen enn planlagt. En positiv effekt er økt kompetanseoverføring mellom våre avdelinger og allierte styrker.

Under den nasjonale krisen ved koronaviruset har Forsvaret som en stor samfunnsaktør en rolle. Vi har, og vil fortsatt, bistå sivile myndigheter etter anmodning. Samtidig skal vi gjøre nødvendige tiltak og forhåndsregler for å hindre spredning av smitte. Dette i tillegg til å opprettholde operativ evne, og løse våre oppdrag.

Vi er en beredskapsorganisasjon som skal takle den krevende koronasituasjonen. Det vil kreves mye av oss i tiden fremover, og vi er avhengig av alle, både ute

og hjemme, for å leve opp til de forventninger som befolkningen har til Forsvaret i en krisesituasjon. Jeg er stolt over den innsatsen våre ansatte, vernepliktige, og heimevernssoldater legger ned i en krevende tid.

#### **Innsats i utlandet**

Norske F-35 gjennomførte i mars for første gang et internasjonalt oppdrag. Våre nye kampfly stod da på beredskap for NATO på Island under programmet «Iceland Air Policing».

I Afghanistan mentorer vi fortsatt spesialpolitienheten i Kabul. Dette oppdraget har vi hatt i over 10 år og våre afghanske kollegaer er blitt dyktige innen kontraterror-

operasjoner. I slutten av mars sendte vi sanitetspersonell til Kabul for å overta driften av feltsykehus (Role 2).

I november avsluttet vi vår andre deployering av et C-130J transportfly til støtte for FN-operasjonen i Mali.

Vi viderefører vår militære deltagelse i FN-misjonene i Midtøsten og Sør-Sudan med omtrent samme størrelse som i 2019.

Norge er en viktig bidragsyter til NATO sine stående maritime styrker. Disse er en viktig del av NATOs evne til raskt å respondere på oppdøkkende situasjoner og har de siste årene blitt stadig viktigere for å vise NATO-nærvær i Østersjøen, Middelhavet og Svartehavet. Den



9. desember 2019 overtok Norge kommandoen for SNMG1 med flaggskipet KNM Otto Sverdrup under ledelse av flaggkommandør Yngve Skoglund. 15. januar overtok vi også ledelsen av SNMCMG1 ved kommandørkaptein Henning Knudsen-Hauge. Dette innebærer at Norge har ledelsen av to av NATOs fire stående marinestyrker.

Norge har bidratt aktivt i NATOs fremskutte nærvær i Litauen siden 2016. Sommeren 2019 skiftet vi fra en ISTAR-enhet tilbake til en mekanisert kompanistridsgruppe. Denne skal vi opprettholde ut 2022.

Norske bidrag internasjonalt er relativt små, men de er ettertraktet fordi de holder høy kvalitet, leverer

det de lover, og er enkle å samarbeide med. Vi er en verdsatt og troverdig partner.

#### **Økt operativ kampkraft**

I år startet Sjøforsvaret oppbyggingen av den femte fregattbesetningen, den åttende besetningen til de helikopterbærende kystvaktfartøylene og den andre besetningen til KNM Maud. Satsingen innebærer at alle Kystvaktens fartøyer nå får dobbel besetning, og at løsningen prøves ut i Marinen. Vi vet at løsningen gir økt tilgjengelighet og færre driftsavbrudd. Målet er å få mest mulig ut av plattformene samtidig som vi søker å minimere enhetskostnaden pr seilingsdøgn.

Langs vår nordøstlige flanke styrkes og samordnes den militære landmakten under «Finnmark landforsvar» (FLF), hvor etableringen foregår stegvis. Målet er økt tilstedeværelse med kampklare militære styrker under felles ledelse. Utviklingen innebærer omfattende investeringer i materiell, bygg og anlegg, samt et økt antall soldater til landsdelen.

Ledelsen til FLF ble etablert i august 2018 og skal være fullt operativ innen 2021.

I januar 2019 etablerte vi en kavalerieskadron på GP. Den bygges opp til en kavaleribataljon senest innen 2025, og vil bli benevnt Porsangerbataljonen.

Vi har etablert et jegerkompani og en sanitetstropp som et ledd i styrkingen av grensevakten. Avdelingen ble delvis operativ i fjor, og forventes fullt operativ senest i 2022.

Heimevernet styrkes i Finnmark. Materiell og kompetanse tilpasses øvrige kapabiliteter i Finnmark og det er egne dedikerte innsatsstyrker fra Heimevernet med ansvar i Finnmark.

Forsvaret har hatt utfordringer med lokal rekruttering til HV i Finnmark. Som en prøveordning gjennomførte vi derfor 6-mnd grunnleggende soldatutdanning for finnmarkinger til HV ved GP høsten 2019. Dette var en stor suksess. Bedre tilgang på motiverte soldater med tilhørighet til regionen gir en styrket bemanning av HV-17. Prøveordningen vil derfor fortsette.

### **Nye kapasiteter**

Vi har nå 15 F-35 på Ørland og syv fly i USA til øving og trening. Ytterligere seks fly leveres ilt 2020. Vi er i rute til å overta QRA-beredskapen fra F-16 i 2022, og erklære hele kampfly-våpenet fullt operativt i 2025.

Anskaffelse av P-8 Poseidon maritime overvåkningsfly er også i rute. Vi har besetninger i USA både under utdanning og i operativ avdeling. Første fly kommer til Norge i 2022 og vi skal være fullt operative i 2025.

Oppbyggingen av luftvernet foregår stegvis og er planlagt ferdig i 2030. Oppgraderingen av eksisterende luftvern til NASAMS III og oppbyggingen av flere luftvernstridsgrupper er godt i gang. Neste steg er anskaffelse og innfasing av kampluftvern, samt bærbare luftvernssystemer. Det siste steget er innføringen av langtrekkende områdeluftvern. Behovet for mer luftvern er åpenbart. Prioriteten er høy, men samtidig er dette komplekse og kostbare systemer som det tar tid å anskaffe og innfase.

De første leveranser av nytt artilleri er ankommet Norge. Totalt anskaffes 24 skyts (K-9) pluss seks ammunisjonskjøretøy.

Artillebataljonen starter sin omvæpning denne høsten og forventes fullt operativ innen 2022. Med nyere ammunisjon vil de gi betydelig økte rekkevidder.

Hærens CV90 kampvognsystem (144 vogner) har over flere år gjennomgått betydelige oppgraderinger som har bedret situasjonsforståelsen, økt evnen til digitalisert deling av måldata og bedret beskyttelse for mannskapet. CV90 kan med fremtidige sambandsløsninger dele sensorinformasjon med andre landstyrker, fly og fartøyer i sanntid. Vi opplever stor interesse for denne utviklingen fra allierte nasjoner.

Tre nye isforsterkede kystvaktfartøyer er i rute med leveranser i perioden 2022-2024. De vil erstatte Nordkapp-klassen. Kystvakten har i tillegg overtatt den statlige slepebåtberedskapen fra i år. To fartøyer er innleid for formålet, men de skal også bidra til å løse andre kystvaktoppgaver i det daglige. Ordningen gir økt kapasitet til ivaretagelse av ressurskontroll og suverenitetshevdelse og er en god utnyttelse av samfunnets ressurser.

Ubåtprosjektet var ment å fremskaffe nye ubåter fra 2025. Forsinkelser med kontraktsinnngåelsen skyver på dette tidspunktet. I påvente av at nye ubåter realiseres er Sjøforsvaret gitt i oppdrag å planlegge for videre drift av Ula-klassen.

Fremtidig maritime minemottiltaks-kapasitet er et utviklingsprosjekt hvor vi vektlegger autonome systemer både for sveip og jakt. Undervannsfarkosten Hugin er i tjeneste, men vi ser allerede i dag at det er en risiko for at prosjektet knyttet til autonome fartøyer med sveip kan realiseres noe senere enn opprinnelig planlagt. For å sikre en troverdig mineryddingskapasitet i påvente av disse leveransene levetidsforlenger vi to Alta- og to Oksøy-klasse minefartøyer utover 2025.

### **Behov for et styrket forsvar**

Det sikkerhetspolitiske landskapet er i bevegelse og utviklingen er

bekymringsfull. Stormaktrivalisering og regionale motsetninger preger bildet. Antall hendelser hvor den sterkeste tar seg til rette øker, og militær maktbruk er blitt mer vanlig. Skal Norge sikre sine interesser og bidra til stabilitet i våre nærområder må vi ha et forsvar som er synlig, tilgjengelig og troverdig.

De siste årene er det brukt betydelige ressurser på å sikre at det forsvaret vi har fungerer best mulig. En rekke tiltak er iverksatt gjennom gjeldende LTP, og de har gitt betydelig effekt.

Moderniseringen er startet og fortsetter inn i neste periode. Det dreier seg selvfølgelig om materiell, men like viktig er moderniseringen av vår kompetanse til å forstå betydningen av ny teknologi og nye krigføringarenaer for så å utnytte kunnskapen til vår fordel.

Vi har kommet langt i å få det vi har til å virke. Forsvarets personell er dyktig og motivert som står på for at vi skal løse våre oppgaver hver eneste dag. Det gjør at vi får mye ut av våre kapasiteter. I tillegg har samarbeid med allierte, strategiske partnere og Totalforsvaret vært avgjørende for å få mest mulig ut av ressursene og heve kvaliteten på Forsvaret som system.

Erfaringene fra 2019 understreker at vi har for få enheter til å løse Forsvarets oppgaver innenfor gjeldende ambisjonsnivå.

Bemanningsnivået er tilpasset en langt lavere fredstidsaktivitet enn det som kreves i dagens situasjon, og vi har ikke lenger fleksibilitet til å omprioritere menneskelige ressurser i organisasjonen. Dette innebærer at belastningen på våre ansatte blir urovekkende høyt. Jeg berømmer dem for innsatsen som leveres daglig.

Vi trenger å styrke utholdenheten i hele organisasjonen. Forsvaret trenger mer personell for å opprettholde dagens ambisjonsnivå og krav. Samtidig må vi i Forsvaret vise i handling at vi evner å få størst mulig forsvarsevne for de pengene vi får tildelt.

*Forsvarssjef  
Haakon Bruun-Hanzen*





*I midten på bilde står oblt Silje Nythun, sjef CBA. Til venstre for henne står Einar Brusveen leder FSFLIL og til høyre for henne står Torstein Hedalen, nestleder FSFLIL*

## Avtale om samarbeid og støtte mellom Cyberforsvaret og Forsvarets seniorforbund avdeling Lillehammer

Styret i Forsvarets seniorforbund avdeling Lillehammer (FSFLIL) har hatt en nær og god kontakt med Cyberforsvaret (CYFOR), men ikke noen formell skriftlig avtale. Det har aldri vært noen problemer med å få støtte når man har henvendt seg til CYFOR.

Styre vurderte likevel at det ville være en fordel med en skriftlig avtale som regulerte samarbeidet og gav lokalavdelingen et større handlingsrom. Vi ønsket å gi våre medlemmer et bedre aktivitetstilbud og flere sosiale møteplasser.

Med bakgrunn i oppdaterte ”Bestemmelser for samarbeid og støtte til Forsvarets seniorforbund og tilknyttede avdelinger” ikraftsatt 2019-11-01 tok vi kontakt med Plasskommandanten på Jørstadmoen og ba om et møte.

Hele styret deltok i møtet med Sjef Cyberforsvaret base- og alarmtjeneste (CBA) og dens stab. Vi ble møtt med åpent sinn og vilje til å finne løsninger på våre ønsker om støtte og samarbeid. Det ble også uttrykt ønske fra CBA sin side om å kunne få støtten inn i mer formelle rammer.

Det ble nedsatt en komite bestående av Torstein Hedalen/CBA og Kjetil Brekke/FSFLIL. De utarbeidet et utkast til avtale som ble bearbeidet av styret i FSFLIL og sj CBA. Målet var å ha avtalen klar til årsmøtet 12 feb

2020. 7 februar ble avtalen undertegnet av Sj CBA og leder i FSFLIL.

Avtalen gir medlemmer av FSFLIL adgang til bruk av treningsfasiliteter på base Jørstadmoen og å gjøre seg nytte av Jorekstad bad innenfor avtalen CYFOR har. Dette gir medlemmene en unik mulighet for å kunne holde seg i form både gjennom bruk av styrketreningsrom, trening i gymsal og svømming.

Videre gir avtalen en avklaring på administrativ støtte og transportstøtte til arrangementer som vil bidra til at medlemsaktiviteten kan økes. Den vil også gi muligheter for bruk av fasiliteter som kan romme større sosiale møteplasser for medlemmene.

Styret er svært godt fornøyd med samarbeidet med CYFOR, CBA og avtalen vi har kommet fram til. Nå vil vi implementere avtalen i den kommende perioden og da får vi se i hvor stor grad medlemmene vil gjøre seg nytt av tilbudene. Den ble meget godt mottatt av medlemmene da det ble informert om den på årsmøtet.

I oppfølgingen skal styret ha halvårslige kontaktmøter med vår kontakt på Base Jørstadmoen hvor vi gir innspill om aktivitet, behov for støtte og evt foretar justeringer i samarbeidet.

# Krigsutbruddet

# Seniorene som reddet Norges anseelse



*I det verdenskrigen kom til Norge, var flere av de som tok ansvar og reddet landets anseelse, seniorer og vel så det. De første som kom i kamp var kommandanten på Oscarsborg festning, oberst Birger Eriksen og hans torpedosjef kommandørkaptein Andreas Anderssen.*

*Tekst:  
Knut J. Støvne*

Krysseren Blücher siger innover Oslofjorden for slukte lanterner. Det grå krigsskipet er lederfartøy i Angrepsgruppe 5. Gruppens oppdrag er å besette Oslo og ta kongehuset og den politiske ledelsen i Norge til fange.

På broen står flåtesjefen, kontreadmiral Oskar Kummetz sammen med generalmajor Erwin Engelbrecht. Begge er 49 år gamle - krigere i sin beste alder. Engelbrecht er sjef for 163. Infanteridivisjon og skal lede okkupasjonen av Sør-Norge.

Om bord befinner det seg over to tusen personer. I tillegg til skipets besetning og landgangstroppene, er dette en rekke nøkkelpersoner som er plukket ut til å bekke viktige stillinger i det okkuperte Norge.

Klokken er snart fire om morgenen den 9. april 1940, og krysseren nærmer seg Oscarsborg festning. De to flaggoffiserene på broen snakker

lavt sammen. Vil nordmennene forsvare den siste smale passasjen i fjorden før innseilingen til Oslo ligger åpen foran dem? Kummetz tror ikke det. Han tar feil.

## **Senior og perfeksjonist**

Ved Oscarsborgs hovedbatteri på Søndre Kaholmen står oberst Birger Christian Eriksen, født 17. november 1875. Obersten er 64 år. Han er stinn av erfaring - og perfeksjonist. Han kjenner festingen ut og inn. Han kan avstanden til alle skjær og holmer i Drøbaksundet som er synlig fra Oscarsborg.

Eriksen var hovedbatterisjef på Oscarsborg i 1905 da krig med svenskene truet. Den gang var de tre 28 centimeter kanonene bare 12 år gamle. Nå er de 47 og seniorer de også, akkurat som obersten. Men fortsatt potente. Kanonene Aron, Moses og Josva har en rekkevidde på rundt 20 km. De



**Moderne:** Da Oscarsborg sto ferdig i 1853 var den regnet som Europas mest moderne festning. På Søndre Kaholmen (t.h.) lå hovedbatteriet med tre 28 cm kanoer. Torpedobatteriet lå i fjellet på Nordre Kaholmen (t.v.).

345 kilo tunge sprenggranatene har en utgangshastighet på mer enn 700 meter pr sekund og enorm sprengkraft. Treffer de målet vil de gjøre stor skade.

Hele Angrepsgruppe 5 består av de to tunge krysserne Blücher og Lützow, den lette krysseren Emden, tre torpedobåter, åtte minesveipere og to hjelpeskip. Noen av skipene har gått til havn lenger ut i fjorden. De som fortsetter mot Oslo er de tre krysserne og to mindre fartøyer. Krigsskipene går ikke i krigsformasjon, men i kjølvanstripe, som om de kommer på flåtebesøk. Skipene er helt mørklagte og fører ikke flagg.

Kommandanten på Oscarsborg er ensom i ledelsen. Han har ingen nestkommanderende, ingen adjutant. Disse stillingene ble fjernet i forbindelse med de nye hærordningene i 1927 og 1933. Han har fått meldinger fra poster lenger

ut i fjorden om at fremmende skip med ukjent nasjonalitet nærmer seg. Eriksen har ingen ordentlig kontakt med overordnede i Oslo og har ikke fått noen klar ordre fra marineledelsen i Horten. Han måtte selv gjøre vurderingene og ta avgjørelsen om han skulle bruke makt for å hevde norsk suverenitet eller ikke.

#### Torpedoer til gjenbruk

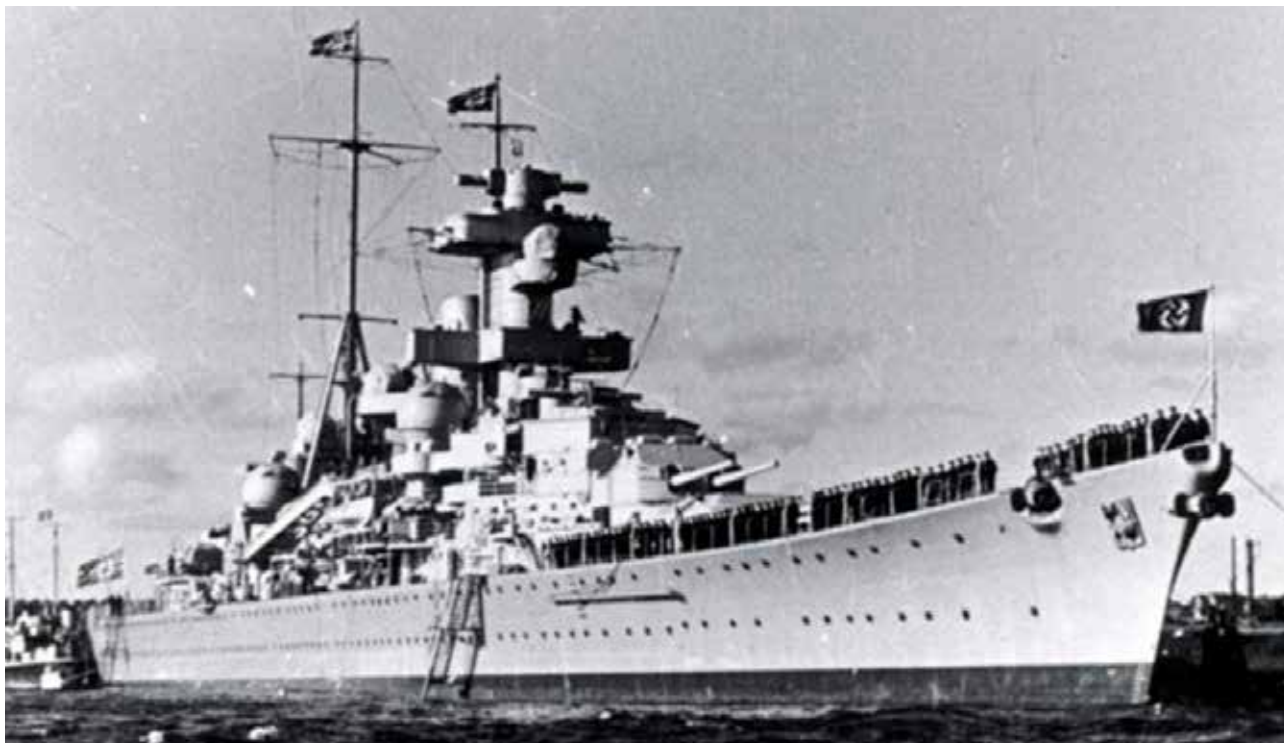
En annen senior som var i aksjon denne natten, var kommandørkaptein Andreas Anderssen. Losoldermann og havnefogd i Drøbak, 61 år og tidligere sjef for torpedobatteriet på Oscarsborg. I februar ble torpedobatteriets faste sjef syk, og Anderssen ble innkalt til tjeneste for å fylle hullet. Sent om kvelden den 8. april blir Anderssen oppringt av oberst Eriksen og bedt om å innfinne seg på festningen. Noe er åpenbart i gjære.



TEGNING: ANDREAS HAUGE

**Tok ansvar:** Oberst Birger Eriksen (64) tok ansvar og utførte oppgaven som lå i nøytralitetsvernet da han gav ordre om å åpne ild mot krysseren Blücher om morgenen den 9. april 1940.





**Hitlers stolthet:** Krysseren Blücher var den tyske krigsmarinens mest moderne fartøy og Hitlers stolthet. Den var ferdig i september 1939 og ble satt i operativ tjeneste bare dager før den ble sendt til Norge i april 1940.

Mens festningens hovedbatteri på Søndre Kaholmen er åpent og synlig for alle, er torpedobatteriet inne i fjellet på nord-holmen topphemmelig og usynlig. Andreas Anderssen hadde avsluttet sin aktive tjeneste ved Oscarsborg i 1927, men kjente torpedobatteriet som sin egen bukselomme.

Samtidig som det kommer alarmerende meldinger om den ukjente flåtegruppen på vei nordover i Oslofjorden, kjemper Anderssen en kamp mot klokka for å klargjøre torpedobatteriet. Torpedoene veier 500 kilo, er 5 meter lange med en diameter på 45 cm. Og de er godt brukt.

Torpedoene som senket Blücher hadde blitt skutt ut minst 200 ganger under øvelser i mellomkrigstiden. Utskytningssystemet var gammelt og basert på pressluft. Ville alt virke som det skulle når

#### **Bibelske:**

*Kanonene i hovedbatteriet var produsert av det tyske selskapet Krupp på slutten av 1800-tallet. På Oscarsborg fikk de tre kanonene navnene Moses, Aron og Josva.*

FOTO: FORSVARET

det nå ble alvor? Anderssens torpedomannskap monterer sprengladninger på torpedoene og de blir firt ned i sjaktene sine, klare for undervannsutskyting. Når torpedoene er på plass, må alle avfyringsledningene testes, og torpedomannskapet må drilles. Anderssen holder på i to-tre timer.

#### **«Ild kan åpnes»**

Omtrent kl 04:20 gir oberst Birger Eriksen ordren som skal redde den norske kongefamilien fra å havne i klørne på tyskerne. Et av krigsskipene som stevner inn Oslofjorden har et av Tysklands beste musikkorps om bord. De skal spille honnørmarsjer for den norske

kongen etter at slottet er omringet og Kongen «hilser de tyske vennene velkommen».

Eriksens klokke viser 4.21 i det kanonen Moses sender av gårde granaten som blir begynnelsen på slutten for Blücher. Avstanden til målet er mellom 1000 og 1400 meter. Sekunder etterpå skyter også neste kanon en granat. Begge treffer vitale deler av skipet og setter det i brann. Samtidig åpnes det ild fra det hurtigskytende Kopås-batteriet på landsiden nord for Drøbak.

Når Andreas Anderssen og hans torpedomannskap hører de øredøvende tordenskrallene fra kanonene i hovedbatteriet, stiger pulsen. Nå vet de at det er





alvor. Trykket fra hovedbatteriet er så voldsomt at Anderssen og mannskapene hans blir kastet mot taket i torpedobatteriet. De har enda ikke sett Blücher der de står inne i fjellet på nord-holmen. Sikteåpningene for torpedobatteriet er ikke mer enn 50 x 20 cm. Anderssen har fått en klar ordre fra oberst Eriksen.

*Anderssen: «Skal det skytes med torpedoer?»*

*Eriksen: «Ja, der skal torpederes».*

### Ett brennende uhyre

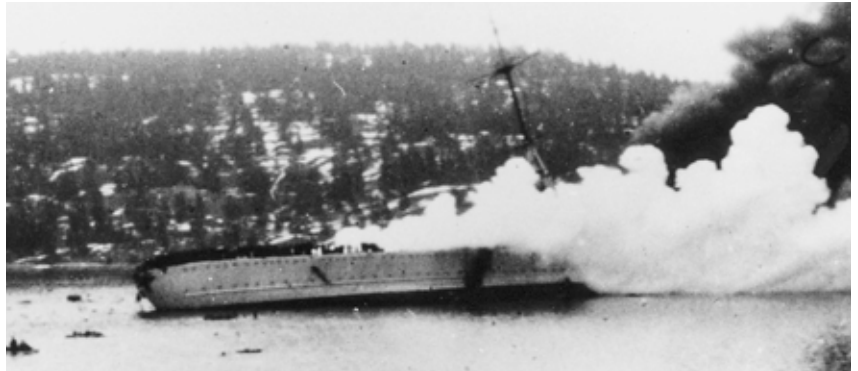
Blücher er et beist av et krigsskip. Over 200 meter langt. Nesten like lang som dagens Kiel-fergene som seiler gjennom Drøbaksundet. På for- og akterdekket strutter tilsammen åtte 203 millimeter kanoner med en rekkevidde på over 30 km. Rundt på skipet sitter flere kanontårn med luftvernskyts, og på dekket har skipet tolv torpedorør. Om bord befinner det seg også to fly som kan ta av ved hjelp av katapult.

Men nå står denne kjempen i brann. I det krysseren glir inn i torpedobatteriets synsfelt, ligner den et brennende uhyre som spyr ut ild. Krysseren har åpnet ild med det den har av lettere våpen.

- Hovedbatteriet om bord på Blücher åpnet sannsynligvis aldri ild i Drøbaksundet, forteller pensjonert kommandør Morten Svinndal. Han er guide på museet på Oscarsborg. Ifølge de tyske rapportene ble det ikke åpnet ild fordi batteriet ikke fant militære mål å beskytte.

Tyskerne hadde ordre om å åpne ild bare hvis nordmennene gjorde motstand. Nå skyter mannskapet i panikk. Men skuddene treffer ikke Oscarsborg. Avstandene er rett og slett for korte.

Når de to små lampene i torpedobatteriets sikteapparat er over ett, og peker på siktepunktet på fartøyet, trykker Anderssen på avfyriingsnøkkelen. Lettelsen skyller gjennom kommandørkapteinen i det han hører torpedoen buldre ut fra undervannsrampen. Alt virket som det skulle. Det gjør det også for torpedo nummer to. Begge torpedoer treffer Blücher tre meter under



**Strategisk betydning:** Senkningen av Blücher hadde stor strategisk for Norge. Omtrent 600 tyskere omkom da krysseren ble sendt i fjæresteinene av de foreldede torpedoene på Oscarsborg

vannlinja og gir krysseren nådestøtet. Fra Nordre Kaholmen til Blücher er det mindre enn 500 meter i det torpedoene treffer. Ca to timer etter at hovedbatteriet åpner ild synker krysseren på 90 meters dyp litt nord for Drøbak.

### Oppgaven voksen

Birger Eriksen tok flere viktige avgjørelser i timene da Andre verdenskrig startet i Norge. Den viktigste var selvfølgelig beslutningen om å åpne ild mot de fremmede krigsskipene som forsøkte å bryte gjennom til Oslo.

Enda da Blücher gled inn i Drøbaksundet for sju knops fart, litt etter klokken 4 om morgenen den 9. april, visste ikke Eriksen hvilken nasjonalitet skipene hadde. Han hadde selvfølgelig en anelse. Da han gav ordre om ildåpning visste han ganske sikkert at det var et tysk skip han beskjøt.

Da Blücher hadde fått nådestøtet av de to torpedoene fra Anderssens torpedobatteri og drev brennende innover mellom Nordre Kaholmen og fastlandet, tok Birger Eriksen en annen voksen avgjørelse. Han gav ordre om å stanse ilden. Blücher var fremdeles et utmerket mål for Kopås-batteriet på fastlandet og batterisjefen spurte Eriksen om skytingen skal fortsette.

«Nei, festningen har løst sin oppgave», var svaret fra festningskommandanten.

Oscarsborg festning hadde stanset og ødelagt det fartøyet som forsøkte å bryte gjennom. Når de

andre snudde og trakk tilbake, var nøytralitetsvernets oppgave løst.

Vi skal huske på at Norge ikke var i krig. Da Andre verdenskrig brøt ut i 1939 erklærte Norge seg nøytral. Eriksen og de andre som var på sin post denne natten var derfor i nøytralitetsvern-modus. Det var festningens fokus.

Eriksen visste ikke på dette tidspunktet at rundt 600 tyskere omkom under senkningen av Blücher. Han visste heller ikke at tyske soldater de neste fem årene skulle okkupere Norge, utarme landet og tyrannisere befolkningen. Og han visste selvfølgelig ikke på det tidspunktet at hans beslutsomhet gav Kongen, regjeringen og Stortinget mulighet til å komme seg ut av Oslo før tyskerne satte en jernring rundt hovedstaden. Det var mye han ikke visste. Men med det beslutningsgrunnlaget han hadde, tok han de voksne avgjørelsene.

### Anseelse og selvfølelse.

Hva var effekten og konsekvensene av at Blücher ble senket i Drøbaksundet den 9. april 1940? Den umiddelbare effekten var at Nazi-Tyskland mistet sitt nyeste krigsskip og at okkupasjonen av Oslo ble mange timer forsinket. Norges konge, regjering og nasjonalforsamling kom seg dermed ut av hovedstaden før de ble utsatt for et «fait accompli». Dette førte til at den norske ledelsen på fritt grunnlag kunne ta stilling til det tyske ultimatumet om umiddelbar kapitulasjon. Vi vet hva valget ble.

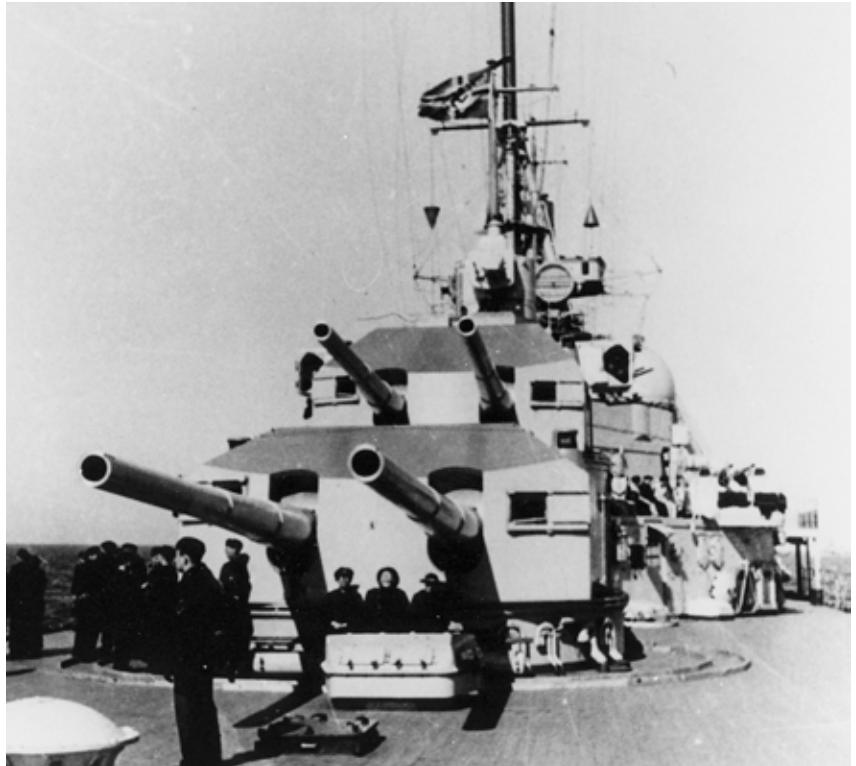
- Vi kan aldri få vite hva som

hadde vært konsekvensene hvis Blücher hadde fått seile uhindret gjennom Drøbaksundet og klappet til kai i Oslo denne morgenen, sier guiden ved Oscarsborg, Morten Svinndal. Han beskriver et mulig scenario.

- Tyskerne ville forsøkt å overbevise Kongen og regjeringen om at motstand var nytteløst. Med Slottet, Stortinget og regjeringsbygningen omringet av tyske soldater, ville nordmennene egentlig ikke hatt noe alternativ. Da ville Norge havnet i samme situasjon som Danmark. Krigen i Norge kunne ha vært over på én dag, forklarer han.

Tyskerne ville også slått kloa i Norges gullbeholdning. Nesten 50 tonn gull ble i hui og hast ført ut av hovedstaden på 26 lastebiler om morgenen den 9. april. En halv time før de første tyskerne kom til Oslo, rullet den siste lastebilen ut av hovedstaden mot Lillehammer. Gullet ble etter hvert ført i trygghet på den andre siden av Atlanteren. Hadde tyskerne fått tak i gullet ville de ha brukt det til å anskaffe våpen og krigsmateriell.

Men den kanskje aller viktigste konsekvensen var at Norge kunne gå inn i krigen på de alliertes side og bli en krigførende nasjon. Vi kunne stille vår store handelsflåte til disposisjon for den allierte krigsinnsatsen. Vi kunne bygge opp et eget flyvåpen. Og vi kunne delta i frigjøringen av Europa; i lufta, på sjøen og på land. Det har hatt stor betydning for norsk anseelse og selvfølelse i årene etter krigen. Den moralske effekten av at Kongen, Kronprinsen



**Struttet:** Versailles-traktaten satte begrensninger for hvor store krigsskip Tyskland kunne bygge. Blücher var større enn det som var tillatt og spekket med våpensystemer.

og regjeringen kunne lede den norske motstandskampen fra London, kan heller neppe overvurderes.

I dag er forventet levealder for menn over 80 år. I 1940 var den 65. Dermed var mange av de som tok kampen opp mot okkupasjonsmakten, for oldinger å regne. Det er vanskelig å sette seg inn i Eriksens og Anderssens situasjon denne natten, men begge viste seg å være oppgaven voksen. Begge ble tildelt Krigskorset med sverd etter krigen.

#### Kilder:

Krigsrapporter fra Oscarsborg (utlånt av Oscarsborg festningsmuseum).  
Aftenposten: Intervju med kommandørkaptein Andreas Anderssen 15. mai 1945.  
Aftenposten: Intervju med oberst Birger Eriksen, 6. juni 1945.  
Othar Lislegaard og Torbjørn Børte: Skuddene som reddet Norge? Aschehoug, Oslo 1975.  
Bjørn Bjørnsen: Det utrolige døgnet. Gyldendal Norsk forlag, Oslo 1977.  
NRK: Historien om gulltransporten, 8. april 2019.

N'ALBERT





ARENA  
**TRANDUM**  
OPPLEVELSE OG INNSIKT

# VI TRENGER **DIN** STØTTE!



**BANKKONTO:  
1506.06.20420**

**DIN DONASJON GJØR EN FORSKJELL.  
TAKK FOR STØTTEN.**

**Arena Trandum** blir et kulturhistorisk kunnskaps- og opplevelsessenter med fokus på norsk landmakt.

Stiftelsen Trandum overtar sentrale deler av den gamle militærleiren på Trandum fra dagens eier Avinor, så snart området er omregulert til sivile formål.

Området omfatter et antall verne- og historisk verdifulle bygninger, som sammen med leirarealene og tre nye, unike satsninger under utvikling vil utgjøre Arena Trandum:

**Hørsamlingen** vil samle og formidle norsk landmakts nyere historie; fra tiden etter 1945.

**Veteranbase Trandum** vil være samlingssted for veteraner fra tjeneste hjemme og ute.

**Trandum-instituttet** blir en tenketank og et forskningscenter for norsk landmakt.

Stiftelsen Trandum mottar ingen form for regelmessig offentlig støtte. Derfor er vi helt avhengige av støttespillere for å finansiere videre etablering og drift av Arena Trandum.

Ditt bidrag går uavkortet til istandsetting av de historiske bygningene og leiren rundt, formidling av umistelig historie, nye initiativ for veteraner og utvikling av kunnskapsorientert virksomhet.

For mer informasjon gå inn på [www.arenatrandum.no](http://www.arenatrandum.no)



STIFTELSEN  
**TRANDUM**  
[www.arenatrandum.no](http://www.arenatrandum.no)



Statsråd Anniken Hauglie følger spent med når leder FSF fremmer våre krav.

# Krav til statsbudsjettet for 2021

## Generelt

Forsvarets seniorforbund presenterte sine krav til statsbudsjettet for 2021 den 12. desember for Statsråd Anniken Hauglie. Våre krav ble gjennomgått på Forbundsstyremøte (FSM) nr 6/2019 og FSM 1/2020.

Vi har som mål å bevare verdien i våre pensjoner, at helse- og omsorgstilbudet for eldregenerasjonen gir verdighet livet ut og at de kulturelle, sosiale og velferdsmessige aktiviteter i den enkelte kommune engasjerer og bidrar til at vi alle har en meningsfylt livsfase.

FSF har tatt utgangspunkt i det eldrepolitiske dokument, hvor vi har vårt fokus rettet mot økonomi, helse og omsorg, arbeidslinjen/ diskriminering og demokratisk underskudd. Pga økende levealder blir vi stadig flere og flere pensjonister. Vi har derfor hatt fokus på forhold som underregulering, det å stå lenger i arbeidslivet, lik rett til sykepenger og harmonisering av regelverk.

## Økonomi

Pensjonistenes økonomiske situasjon påvirkes av de gjeldende

pensjonsordninger og andre økonomiske forhold som fastsettes i de årlige statsbudsjetter. Nåværende pensjonsordning ble utformet da man år etter år hadde hatt en god årlig vekst i kjøpekraften og dette så ut til å bli en varig trend. De reguleringsmessige forhold som levealdersjustering og avkortning av pensjonenes lønnsvekst i forhold til de yrkesaktives lønnsvekst, fører til at pensjonistene får sin kjøpekraft svekket i forhold til de yrkesaktive. FSF sitt syn er at pensjonistene skal få tilsvarende andel av kjøpekraftsutviklingen som de yrkesaktive. FSF er derfor uenig i underreguleringen av våre pensjoner. De siste års negative kjøpekraftsutvikling er bekymringsfull. Det er urimelig at pensjonistene skal ha dårligere lønnsutvikling enn lønsmottakerne.

## Helse og omsorg

FSF sitt overordnede mål innen helse og omsorg er at eldre skal sikres en god og verdig alderdom tilpasset den enkeltes behov for omsorg og støtte. I statsbudsjettet for 2020 stilte FSF som krav at oral helse/tannhelse burde være en del av det offentlige

helsetilbudet på lik linje med legesystemet for øvrig. Sunt kosthold og god tannhelse henger sammen og er viktig for mental og fysisk helse. Dette kravet er ikke innfridd og vi viderefører dette kravet for 2021. Det kan være særdeles dyrt å ivareta egne tenner når man blir eldre. Det er billigere å forebygge enn å reparere.

FSF ser det som positivt at det legges opp til at eldre kan bo hjemme så lenge det er mulig. Det er imidlertid forventet en økning i antall eldre i de kommende årene. Antall personer som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester vil trolig også øke. I statsbudsjettet for 2020 er det foreslått å bevilge penger til 2000 nye heldøgns omsorgsplasser. Dette er positivt.

FSF mottar fortsatt tilbakemeldinger fra medlemmer og gjennom media at uverdige institusjonsopphold har blitt avdekket og at sykehjemsplasser har blitt lagt ned. Behovet for hjemmebasert omsorg og bistand vil øke i fremtiden. Tilgangen på kommunale omsorgsboliger er lavere enn behovet. I tillegg viser det seg at hjemmesykepleien i flere kommuner har for dårlig kapasitet. Mange



arbeidstakere innenfor helsesektoren har heller ikke den nødvendige kompetansen det er stilt krav om. FSF er bekymret over denne situasjonen.

Som følge av flere eldre vil vi også få en økning av flere demente. Tidlig hjelp og avlastning er til stor hjelp for de pårørende. Det er vesentlig at det fortsatt fokuseres på å tilrettelegge for institusjoner med kompetent personale i kommunene.

Digitalisering og utnyttelse av allerede teknologi som finnes på markedet er et område som trolig ikke er utnyttet i stor nok grad når det gjelder demenspasienter i forhold til ivaretagelse/gi økt livskvalitet og bevegelsesfrihet. Ny teknologi gjør det mulig for kommunene å tilby pasienter løsninger som både ivaretar personvernet og følger med på bevegelsene deres.

Brystkreft er den kreftformen som rammer flest kvinner. I 2018 fikk 3568 kvinner i Norge brystkreft. Mammografiprogrammet har som mål å redusere dødeligheten av brystkreft blant kvinnene som inviteres. Kvinner mellom 50 og 69 år blir invitert til å delta i programmet. Dødeligheten av brystkreft blant de inviterte har blitt redusert med 20 til 30 % som følge av programmet. FSF mener at mammografitilbudet også må gjelde kvinner etter fylte 70 år. Det er aldersdiskriminerende at tilbudet avsluttes ved fylte 69 år.

Nasjonalt eldreombud. FSF ser positivt til at det blir etablert en sentral enhet for våre pensjonister. Dette må bli en posisjon/stilling som får makt og myndighet til å utføre oppgaver og samtidig kan gi pålegg der det er nødvendig. Ombudet må ikke bli et byråkratisk element som ikke kan vise til handling.

### **Arbeidslinjen/Diskriminering**

Samfunnet har gjennom de siste 50 årene gjennomgått en rivende utvikling på alle områder. Stor satsing innen høyere utdanning, teknologiske gjennombrudd, større automatisering og en høy grad av innføring av datateknologi, har endret hverdagen til det bedre for de

fleste. FSF støtter arbeidslinjen ved at arbeidstakere over 62 år motiveres for fortsatt arbeidsinnsats. Vi ser en tendens til at arbeidstakere står lengre i jobb og det er oppmuntrende, men det må fortsatt stimuleres til at arbeidstakere står i arbeid lengre enn laveste pensjonsalder, både for å utnytte denne verdifulle kompetansen og for å øke egen pensjon.

For å motivere til at arbeidstakere skal stå lengre i arbeid må det være lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år. En redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år vil stimulere arbeidsgiverne til å holde på eldre arbeidstakere.

### **Demokratisk underskudd**

I Norge er det nå ca 950.000 pensjonister. Dette er som gruppe en meget stor del av befolkningen. Dessverre har eldre lav representasjon i styrende organer fordi de ofte taper i nominasjonsprosessene mot yngre kandidater, eller er lite interessert i å delta i organisasjonsvirksomhet. Dette er uheldig og derfor er det viktig at regjeringen styrker de arenaene hvor de eldre skal ha innflytelse. Det må også fremheves at modellen med pensjonistorganisasjonenes deltakelse i drøftinger er en styrke for demokratiet.

FSF vil hevde at pensjonistenes rett til å bli hørt ikke skal ligge noe tilbake for de yrkesaktives behov for å ivareta sine interesser. Pensjon er i detalj et lovfestet anliggende og styres av staten gjennom lovgivning. Slik bør det være for å ivareta nødvendig sikkerhet og forutsigbarhet. Dette innebærer imidlertid ikke at de eldres interesser er uttømt. Tvert imot skal de eldre ha en hørbar stemme i de demokratiske prosesser. Dagens ordninger ivaretar dette i begrenset grad. Det bør derfor etableres en formell arena hvor pensjonistene møter regjeringens representanter for å ta opp forhold som opptar de eldre.



FOTO: PER ANDERS VOLDEIN FSF

*Statsråd og leder i FSF*

### ***FSF har fremsatt følgende krav i prioritets rekkefølge (vedtatt på FSM 1/20):***

#### **FSF krever:**

- at underregulering av alderspensjoner fjernes. Subsidiært at den gjennomføres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst.
- at det etableres et seniorforum hvor pensjonistenes organisasjoner innkalles minimum fire ganger per år for å møte aktuelle departementer. På et av møtene bør Statsministeren stille.
- lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år.
- redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år.
- at det avsettes vesentlig økte bevilgninger til bygging av omsorgsboliger og en kompetanseheving av helsepersonalet slik at det kan tas et løft i hjemmetjenestene i den enkelte kommune.
- at det bevilges penger til bygging av egne sykehjem/avdelinger for demente.
- at det etableres et eget egenandelssystem for oral helse/tannhelse for eldre over 67 år.
- at mammografiprogrammet må gjelde etter fylte 70 år.
- at Regjeringen fokusere på og legger til rette for at kommunene får midler til digitalisering når det gjelder ivaretagelse og oppfølging av personer med demens.



# BLI MEDLEM I DAG



**Melder du deg inn i perioden 1. april til og med 31. august 2020, er du med i trekningen av to gavekort, hvert på kr. 500.**

**Du som verver, er med i trekningen av to gavekort, hvert på kr. 1000.**

Forsvarets seniorforbund er en partipolitisk uavhengig medlems- og interesseorganisasjon for og av seniorer fra forsvarssektoren.

Vi er sentral samfunnsaktør som påvirker myndighetene i eldrepolitikk og pensjonsspørsmål.

Våre medlemmer er sivile og militære seniorer, så vel som deres livsledsagere og etterlatte.

Les mer om oss på: [www.fsforb.no](http://www.fsforb.no)

Vi tilbyr en møteplass for kollegaer, ekspertise om pensjon og individuell hjelp og råd og ikke minst et trivelig miljø på møter og reiser.

## Våre mål:

- ✓ Pensjonsrettigheter skal opprettholdes
- ✓ En pensjon som følger de yrkesaktives lønnsutvikling
- ✓ Fjerne aldersdiskrimineringen
- ✓ Flere seniorer i styrende organer
- ✓ Fremme Forsvarets stilling i samfunnet

## Dette får du som medlem hos oss:

- ✓ Et godt sosialt felleskap i aktive avdelinger
- ✓ En forsvarer av dine rettigheter
- ✓ Individuell hjelp og veiledning om pensjonsspørsmål
- ✓ Innflytelse i styrende organer lokalt og sentralt
- ✓ Oppdatert info om aktiviteter og pensjon i medlemsbladet og på web.
- ✓ Økonomiske fordeler gjennom rabattavtaler og medlemstilbud.

## Ikke vent – meld deg inn i dag!

Vennligst bruk innmeldingsskjemaet bak på bladet eller på websiden <http://www.fsforb.no>.

*PS: Melder du deg inn i perioden 1. april til og med 31. august 2020, er du med i trekningen av to gavekort, hvert på kr. 500.*



*100-åringen, nestor og hedersmannen Sigurd Sætran flankert av Ingeniørvåpnets soldatsforenings leder Johan Asmundvaag (også medlem i FSF) og leder i FSFING, Ole Sannes.*

## Æresmedlemskap og hyldest til sprek nestor og hedersmann.

Sigurd Sætran som fylte 100 år 9. februar, ble under Forsvarets seniorforbund avd Ingeniørvåpnets (FSFING) årsmøte 5. februar av leder Ole Sannes utnevnt til foreningens æresmedlem med overrekkelse av dertil hørende diplom.

Ved krigsutbruddet i 1940 var han elev ved Befalsskolen for Ingeniørvåpnet. Han deltok med skolen i felttoget fra Hakadal til Gausdal og er dekorert med deltagermedaljen med rosett. Under okkupasjonen fullførte han sin sivile utdanning med artium og teknisk skole. Etter krigen gikk han på Krigsskolen og Militærhøgskolan i Sverige. Sigurd har en lang og imponerende karriere i Forsvaret, vesentlig i Ingeniørvåpnet. Han var sjef for Ingeniørregiment fra 1976 til

1980 og ble pensjonist i 1981.

Sigurd var med å stifte FSFING i 1983, den gang under navnet Ingeniørvåpnets pensjonistforening. Han var sekretær og i perioder fungerende formann de to første årene. Han har i alle år aktivt deltatt i foreningens medlemsmøter, sosiale aktiviteter og turer. Ved de årlige julebord/julemiddager er han en av de siste som forlater dansegulvet. Han har skrevet flere sanger til foreningen som fortsatt brukes ved festlige anledninger. Ofte formidler han livserfaringer og visdomsord til en lydhør forsamling.

Sigurd holder seg meget godt både fysisk og psykisk. Han mener at det er mye fysisk aktivitet, frisk luft og sunn normal livsstil som er grunnen til det.

Sigurd fikk i forbindelse med samme møte også rosende ord fra Ingeniørvåpnets Soldatforenings leder Johan Asmundvaag med overrekkelse av blomster og noe «attåt». Sigurd var formann i denne foreningen i perioden 1977-1984 etter at den hadde ligget nede i mange år. Han gjorde en fenomenal innsats for revitalisering og er stor skyld i at foreningen er så oppgående som den er i dag.

Begge foreningene gratulerer med vel overstått feiring.



# ÅRSMØTET FSF AVDELING VÆRNES

55 medlemmer, som tilsvarer 27 % av medlemsstokken, deltok på vårt årsmøte på Pensjonistens hus på Værnes garnison 11 februar.

Før årsmøtet var det kulturelt innslag med Kjells Kjosnes sitt orkester med Lene Fjellstad som solist. Avdelingens nyproduserte sanghefte ble tatt i bruk med Åge Aleksandersens Lys og varme til allsang som første sang.

Årsberetningen vitnet om god medlemstilgang, økt oppmøte på avdelingens ulike arrangement, god økonomistyring og ikke minst meget god støtte fra vår vertsavdeling HV-12. Nye vedtekter for avdelingen, handlingplan med budsjett og regnskapet ble enstemmig vedtatt.

Valget ga som resultat små endringer blant tillitsvalgte i styret. Ole Myrbekk ble gjenvalgt som leder for 1 år.

Bjørn Ivar Halstadtrø fortsetter i 1 år som nestleder. Arne Thingstad fikk gjenvalg for 2 år som sekretær. Arne Magnar Hammerhaug fortsetter i 1 år som kasserer. Nytt styremedlem for 2 år ble Hildur Aspaas.

Etter årsmøtet var det tid for sosialt samvær med servering av velsmakende pizza fra restaurant Napoli og mineralvann.

*For styret  
Arne Thingstad sekretær*







## Reisebrev fra tur til Lanzarote

# Ut på tur, aldri sur med FSF avd. Øvre Romerike

Tredve forventningsfulle seniorer fra FSFØR stilte på Gardermoen mandag 27. januar, klare til å oppleve 14 dagers sydenvarme på Lanzarote.

Lettet fra Gardermoen kl. 11:00 og 5 ½ time senere landet vi på Lanzarote til +23 grader i luften. Deretter gikk turen til hotellet for tildeling av leiligheter. Mange ble vel litt skuffet over at de fleste leilighetene lå på skyggesiden. Alle var vel litt slitne etter den lange turen, men dagen derpå, og med litt «jenking» fra hotellet, var stort sett alle fornøyde og i godt humør.

Det ble to uker med godt vær og mye soling. Skyfri himmel og temperaturen på rundt 24 grader pluss i skyggen hver dag.

På lørdagene ble den norske sjømannskirke besøkt. Der ble det servert grøt til de som måtte ønske det. De som ville trimme hadde gode dager, og de som var mest interesserte i rundturer på øya fikk også sine ønsker oppfylt.

Appartementshotellet som vi bodde på var ikke akkurat femstjerners, men greit nok. Det ble nok litt kaldt for de fleste den første natten. Det var ikke dyner, men frotte-tepper i sengene. Men det hjalp med tilførsler av flere tepper! Mange nøt solen ved bassenget eller på stranda, mens andre var ute og spaserte. Mange hadde besøkt området tidligere og kjente til alle vannhullene som kunne nås uten alt for mye gåing. Det oppsto også litt dramatisk grunnet en lekk varmtvannstank i et kleskott i en av leilighetene. Lekkasjen førte til at innehavers medbrakte klær ble dyvåte og misfarget. Hotellet sørget for vask og tørk og alt ble brakt tilbake til eierne.

Siste fredag før hjemreise arrangerte leder Harald og hans kone Marit en felles «bryllupsmiddag» for reisedeltakerne. Harald fridde som kjent til sin kjære Marit under fjorårets medlemstur til Kroatia

Da svaret ble ja lovet han at alle som ble med til Lanzarote i februar 2020, skulle få en invitasjon til «bryllupsmiddag» der.

Som Harald sa under velkomsten ved middagen, «det er viktig å holde ord», selv om han nok tok munnen vel full i Kroatia. Middagen ble en meget hyggelig opplevelse, noe alle gjestene satte stor pris på, Stor takk til Harald og Marit!

Tross manglende matservering på flyet, kom alle deltakerne vel hjem til gamlelandet om kvelden den 10 februar.

Takk til alle seniorer for en meget hyggelig tur, vi har allerede begynt og glede oss til Kroatiaturen til høsten.

*Skrevet av Idar Solhaug  
og Harald Blakseth*

# Forsvarets seniorforbund avd Lillehammer (FSFLIL) hadde sitt årsmøte på fritids-messa, Jørstadmoen den 12 februar 2020.

Årsmøtet til FSFLIL ble holdt 12 feb 2020 i fritidsmessa på Jørstadmoen. Cyberforsvaret (CYFOR) inviterte alle fremmøtte til lunsj før årsmøtet. Leder for lokallaget, Einar Brusveen, ønsket velkommen til årsmøtet kl 1230.

Det var 24 medlemmer av 107 som møtte fram. Tre medlemmer hadde gått bort det siste året og disse ble minnet ved å tenne lys og 1 minutt stillhet. Formalitetene for årsmøtets ble gjennomført før man gikk løs på sakene som var oppe til behandling.

Årsberetningen for 2019 ble gjennomgått og enstemmig vedtatt. Det ble gitt honnør for aktiv verving av nye medlemmer. 20 nye medlemmer ble vervet i perioden.

Regnskap for 2019 ble gjennomgått og forklart. Det var budsjettert med et underskudd på kr 11.400, men årsregnskapet viste et underskudd på kr 8.230,15. Budsjett for 2020 ble enstemmig vedtatt med de aktiviteter som styret hadde lagt fram.

Styret hadde utarbeidet nye vedtekter på bakgrunn av sentrale føringer og disse ble vedtatt.

## Til slutt ble det valgt nytt styre som følger:

Leder	Einar Brusveen	gjenvolgt
Nestleder	Stein Erik Olsen	ny
Sekretær	Kjetil Brekke	gjenvolgt
Kasserer/Styremedlem	Ernst Sagstuen	ikke på valg
Varamedlem	Alfhild Stokkereit	ny
Revisorer	Arvid Killi/Odd Orderdalen	
Valgkomite	Jan Rune Lavik/Torstein Hedalen	

Etter årsmøtet informerte leder, Einar Brusveen om innholdet i avtalen mellom CYFOR og FSF Lillehammer. Den ble undertegnet 7 feb 2020. Det ble kommentert at dette er en meget bra avtale med høy verdi for medlemmene.

Medlem Karl Olav Bogevoold, Lillehammer eldreråds 1. Vara-medlem, informerte litt om rådets arbeid og ba om innspill og dialog som kunne fremme eldres interesser. Styre vil følge opp denne saken.

Til slutt holdt seniorrådgiver Ivar Kjærem/NorSIS et interessant foredrag om ”Trusler og trender i digitalt sikkerhet”. Han pekte på flere forhold som man må være bevisst på i bruken av sosiale elektroniske hjelpemidler.

Et interessant foredrag som skapte engasjement blant de fremmøtte.



# 75-års frigjøringsmarkering 2019

Under 75-års frigjøringsmarkeringa i Sør-Varanger har det vært mange sterke beretninger fra tidsvitner og hva de opplevde under den tyske okkupasjonen av Sør-Varanger under

2. verdenskrig, «Festung Kirkenes» er vel kjent verden rundt.

Kirkenes hadde mest flyalarmer og flyangrep i Norge under krigen – mer enn 300, like mange som Malta. Flukt inn i bunkere og tilfluktsrom under russiske bombetokter over Kirkenes skjedde jevnlig og i juli 1944 var det som om hele himmelen sto i brann og Kirkenes ble lagt i aske.

Den tyske kommandantene på Strand i Pasvik og i Bugøynes adlød ikke orden om å brenne hus og fjøsbygninger, kommandanten på Strand ble skutt, men kommandanten

i Bugøynes ble fengslet og slapp ut og frikjent etter freden i 1945, etter krigen besøkte han Bugøynes og møtte gamle venner og delte minner.

Russerne ble stående i Sør-Varanger ett år etter at krigen var slutt, de mente de hadde rett til området fordi de var frigjørere, folk husker og sier at Churchill satte et klart krav om at russerne skulle trekke seg ut av Sør-Varanger. Russerne hadde lidd store tap både menneskelig, materielt og økonomisk, de hadde ikke noe annet valg enn å trekke seg ut.

75-års frigjøringsmarkering fra 19. – 27. oktober 2019 var en ubeskrivelig fin, men også en sterk og følelsesmessig opplevelse.

Det første vi fikk være med på var Samovarteaterets oppsetning av «De

som tapte freden» som handlet om Osvald Harjo og hans fangenskap i russiske gulag leirer, han satte sitt liv, sin framtid og sin familie til side og gikk til kamp.

Filmene «Under en steinhimmel» og «Brent jord» med vår egen Kåre Tannvik ble vist - som 15-åring spilte han en av hovedrollene i begge filmene. Vi fikk høre konserter med Lilly Jørstad, Russisk helaften med Nordflåtens Ensemble og Hærens musikkorps, Partisan Requiem i Kirkenes kirke, Frigjøringsgudstjenester og konserter, kransenedleggelse, omvisninger på Grenselandmuseet og markeringer rundt om i hele kommunen.



«Kongens tale» og tilstedeværelse fredag 25. oktober på selve frigjøringsdagen av Øst-Finnmark var høydepunktet under markeringen med stort oppmøte på torget i Kirkenes, Kong Haralds tale gikk rett inn i hjertene våre – en personlig tale til oss alle, han talte til ett folk i frihet.

«Kongens nei» (Kong Håkon) i Trysil 10. april 1940 førte til at kronprinsesse Martha med sine tre barn prinsessene Ragnhild og Astrid og prins Harald reiste til Sverige.

I august 1940 forlot kronprinsessen og barna Sverige og krysset grensen over Rovaniemi og inn i Finland og videre nordover til Petsamo. Ved Fiskerhalvøya rett øst

for Grense-Jakobselv gikk de om bord i et amerikansk marinefartøy som brakte dem trygt over Atlanterhavet til USA etter invitasjon av Franklin D. Roosevelt, kronprinsessen og barna var i sikkerhet.

Kong Harald har gitt uttrykk for når han har gjestet Sør-Varanger at det vekker sterke minner å være så nær denne reiseruta de gjennomførte i 1940.

Vi er alle dypt takknemlig for at vi har fått oppleve å feire 75 år i frihet!

*Beste hilsen  
Astrid Daniloff*



# MEDLEMSFORDELER



## **CityMaid Hjemmeservice AS.**

Forsvarets seniorforbund har inngått en rammeavtale med CityMaid Hjemmeservice som foretrukket leverandør av renhold til våre medlemmer i Sør Norge.

Ta direkte kontakt med CityMaid Hjemmeservice:  
Oslo, Akershus, Østfold, Drammen: Tlf 48 31 58 60  
Bergen m/omegn: Tlf 48 31 58 62  
Stavanger m/omegn: Tlf 48 31 58 63  
Trondheim m/omegn: Tlf 48 31 58 64  
Ved bestilling oppgi kode FSF2018



MORE THAN 170 ISO 14001 CERTIFIED HOTELS

## **Nordic Choice Hotels**

Nordic Choice Commercial Services AS (NCCS) og Forsvarets seniorforbund har inngått en avtale hvor NCCS er valgt som hovedsamarbeidspartner for hotelltjenester.

Rabattsatser på 10% og 12% på hotellets ordinære prisnivå på ca 200 hoteller i Norge, Sverige, Danmark og Baltikum.  
Reservasjon via [www.choice.no](http://www.choice.no) eller tlf. nr. 22 33 42 00.



## **Abonnement på tidsskriftet Kapital**

Forsvarets seniorforbunds medlemmer tilbys 1 eller 2 års abonnement på bladet Kapital med 50% avslag i forhold til regulær pris.

Bestilling via e-mail til [abo@kapital.no](mailto:abo@kapital.no) eller tlf. nr. 23 33 91 50



## Bruk dine medlemsfordeler!



### Aksess & Daylight as.

Firmaet tilbyr profileringsartikler mm.

Se info på [www.adprofil.no](http://www.adprofil.no) eller ta kontakt på tlf. 64 98 05 10



### Montér. Leverandør av byggevarer mm.

Rabatter for Forsvarets seniorforbunds medlemmer. FSFs medlemmer som kan dokumentere medlemskap, gis rabatt når de handler i Montér sine butikker. Rabatten er forskjellig fra varegruppe til varegruppe og gjelder kun ved kontant salg. Ved større innkjøp oppnås spesialpris etter avtale med butikksjefen i hvert enkelt tilfelle. Oppgi kundenummer 103001084.



### DekkTeam

Rabatter for FSF medlemmer på dekk, felger, kjettinger, batterier og dekkhotel.

Flere detaljer og priser, se Medlemsfordeler på FSF hjemmeside.

For mer info om DekkTeam, avdelinger og utsalgssteder se: [www.dekkteam.no](http://www.dekkteam.no), eller ring 80033558



### Solgruppen

Reisearrangør Solgruppen har over 22 års erfaring.

Reiseglede – trygghet - trivsel og fellesskap.

Nå får du 5% rabatt på ordinær pris når du er medlem i FSF.

Rabatten kan ikke kombineres med andre rabatter.

Les mer på [www.solgruppen.no](http://www.solgruppen.no) eller ring 73 53 50 12



### Mekonomen

Det gis 30 % rabatt på veiledende priser i våre butikker.

Medlemmet må oppgi kontonummer 405710 eller Forsvarets seniorforbund. På forespørsel må medlemskort forevises.

Kontoen kan brukes i alle butikker i Norge. Kun kontant oppgjør/kontantkort. Kredittkort kan ikke benyttes.

Du kan også lese mer om dine medlemsfordeler på vår hjemmeside; [www.forsvaretsseniorforbund.no](http://www.forsvaretsseniorforbund.no)



## FORSVARETS SENIORFORBUND

er forsvareren og møteplassen for deg som senior fra Forsvaret og forsvarsinteresserte seniorer.

### DETTE ER VI:

Forsvarets seniorforbund (FSF) er en uavhengig medlemsorganisasjon for alle med tilknytning til Forsvaret. Vi er en rådgiver på pensjon for Forsvarssjefen.

Som samfunnsaktør forsvarer vi eldres interesser generelt og våre medlemmers pensjonsrettigheter spesielt. Vi samarbeider tett med Statens Pensjonskasse.

Som seniororganisasjon kan vi bedre enn noen koble kunnskap om Forsvaret, innsikt i forsvarspersonells situasjon og kjennskap til statspensjon.

- Vi har medlemmer fra hele forsvarssektoren, med både sivile og militære seniorer.
- Vi har lokale avdelinger rundt om i landet, med sosiale møter og faglig informasjon.

### DETTE VIL VI:

#### FSF vil fremme medlemmens kår og påvirke statens seniorpolitikk

Vi aksepterer ikke at seniorer fratas opparbeidede pensjonsrettigheter, og kjemper for en forutsigbar pensjon og en verdig alderdom.

Vi ønsker flere seniorer inn i styrende organer for å redusere et demokratisk underskudd, og påvirke myndighetene på vegne av medlemmene.

Vi vil oppheve aldersgrensene i arbeidslivet for å unngå at noen tvinges ut i pensjonisttilværelse, og forhindre at pensjonens realverdi svekkes.

### DETTE GJØR VI SENTRALT:

#### Sentralt er FSF en forsvarer av medlemmenes rettigheter

FSF forsvarer medlemmenes rettigheter bl.a. gjennom drøftinger med myndighetene.

FSF påvirker seniorers interesser bl.a. gjennom statsbudsjettet og trygdeoppgjøret.

FSF deltar i politiske debatter og prosesser sentralt og lokalt, inkl. deltakelse i eldreråd.

- Vi samarbeider nært med Statens Pensjonskasse (SPK).
- Vi deltar med orienteringer på Forsvarets seniorkurs.

### DETTE GJØR VI LOKALT:

#### Lokalt er FSF en møteplass for samvær i avdelingene

FSF samler forsvarsseniorene og gamle kolleger til sosialt fellesskap i lokalavdelingene.

FSF arrangerer en rekke aktiviteter lokalt, inkl. foredrag og reiser i inn- og utland.

FSF oppdaterer medlemmene på forsvar og pensjon, og formidler kontakt for rådgiving

- Vi tilbyr sosial aktivitet og faglig støtte til medlemmene.
- Vi arbeider for å styrke Forsvarets stilling i samfunnet.

### DETTE FÅR DU:

#### Du skal bli medlem fordi det lønner seg!

Du blir del av den største seniororganisasjon i staten – og bidrar til felles styrke.

Du blir medlem av en lokal avdeling – og tar del i fellesskapet og sosialt samvær.

Du nyter godt av vår påvirkning av myndighetene og forsvar av dine rettigheter.

Du nyter godt av våre kontakter, og oppdatert informasjon om pensjonsspørsmål.

Du nyter godt av vår ekspertise, og kan få individuell veiledning i pensjon og arv.

Du får vårt medlemsblad fire ganger i året – og -fordeler fra flere leverandører.

- Du kan utnytte vår ekspertise og fra Statens Pensjonskasse.
- Du kan opprettholde kontakt med kolleger, og få et nettverk.



## FSF – Agder

Leder Kjell A. Ingebrigtsen  
Vigvollåsen 12/37  
4635 Kristiansand S  
979 80 439  
agder@fsforb.no

## FSF - Andøy

Leder Hilgunn Kristiansen  
Haugnesveien 24  
8480 Andenes  
970 43 249  
andoey@fsforb.no

## FSF - Bergen

Leder Lars Terje Sætre  
Vatnaneset 23  
5174 Mathopen  
55500104/911 84 348  
bergen@fsforb.no

## FSF - Bjerkvik

Leder Jan Lundli  
Vassdalsveien 125  
8530 Bjerkvik  
412 73 564  
bjerkvik@fsforb.no

## FSF - Bodø

Leder Kjell Magne Lutnes  
Parkveien 55, H0402  
8005 Bodø  
900 96 826  
bodoe@fsforb.no

## FSF – Drammen

Leder Eirik Davidsen  
Krystallveien 31  
3478 Nærnes  
930 16 971  
drammen@fsforb.no

## FSF - Elverum

Leder Hans Harviken  
Blåbærveien 31  
2409 Elverum  
917 38 695  
elverum@fsforb.no

## FSF - Fredrikstad

Leder Jan Henning von Hafenbrädl  
Lundegårdsvei 53 A  
1710 Sarpsborg  
69703707/917 48 705  
fredrikstad@fsforb.no

## FSF - Gardermoen

Leder Jan Bye Iversen  
Myrvegen 7 B  
2052 Jessheim  
924 48 993  
gardermoen@fsforb.no

## FSF - Halden/Sarpsborg

Leder Bjørnar Nyborg  
Balders vei 20  
1751 Halden  
476 15 020  
haldensarpsborg@fsforb.no

## FSF - Hamar

Leder Helge Ringdal  
Kobberveien 15  
2322 Ridabu  
906 56 820  
hamar@fsforb.no

## FSF - Harstad

Leder Bjørn Harald Rydeng  
Fjordgt. 9 L,  
9405 Harstad  
952 43 523  
harstad@fsforb.no

## FSF - Haslemoen

Leder Jan Tore Olsrud  
Gistivegen 360  
2436 Våler i Solør  
992 22 014  
haslemoen@fsforb.no

## FSF - Horten

Leder Trond Naur  
Løkkegata 23  
3183 Horten  
930 96 902  
horten@fsforb.no

## FSF - Indre Troms

Leder Øystein Figschaw  
Bakkeveien 26  
9360 Bardu  
77181486/950 36 259  
indretroms@fsforb.no

## FSF - Ingeniørvaapnet

Leder Ole Sannes  
Teglverksvn 8  
3517 Hønefoss  
414 56 708  
ingenioervaapnet@fsforb.no

## FSF - Kjeller

Leder Arne K Karlsen  
Frydenlundsgate 7 A  
2010 Strømmen  
63818685/975 45 949  
kjeller@fsforb.no

## FSF - Kongsberg

Interimsstyre  
kongsberg@fsforb.no

## FSF - Kongsvinger

Leder Kåre Lødding  
Multeveien 1  
2209 Kongsvinger  
400 34 634  
kongsvinger@fsforb.no

## FSF - Levanger/Verdal

Leder Einar M Aasen  
Leirabekkvegen 3  
7604 Levanger  
74081896/907 41 852  
levangerverdal@fsforb.no

## FSF – Lillehammer

Leder Einar Brusveen  
Gamle Røislivegen 1  
2611 Lillehammer  
926 13 304  
lillehammer@fsforb.no

## FSF - Midt-Troms

Leder Per-Ivar Klingenberg  
Utsikten 2  
9325 Bardufoss  
413 14 221  
midttroms@fsforb.no

## FSF - Mosjøen

Leder Ragnar Olsen  
Mathias Brunsgt 20 C  
8657 Mosjøen  
906 72 064  
mosjoen@fsforb.no

## FSF - Oslo

Leder Thor Lysenstøen  
Risløkkveien 42  
0583 Oslo  
990 92 481  
oslo@fsforb.no

## FSF - Porsanger

Leder Tor Reidar Boland  
Neidamaringen 20  
9700 Lakselv  
920 94 833  
porsanger@fsforb.no

## FSF - Ringerike/Hole

Leder Jan Egil Lyng  
Viksveien 7  
3530 Røyse  
32158501/905 53 839  
ringerikehole@fsforb.no

## FSF – Rogaland

Leder Barbro Heløe Frøisland  
Joavegen 187  
4055 Sola  
934 37 672  
rogaland@fsforb.no

## FSF - Rygge

Leder Nils Tangeland  
Parkveien 22  
1580 Rygge  
69261688/971 36 284  
rygge@fsforb.no

## FSF - Stavern

Leder Hans Sigurd Iversen  
Gunnar R Andersens gt. 133  
3259 Stavern  
928 27 926  
stavern@fsforb.no

## FSF - Steinkjer

Leder Roy Corrin Grøttheim  
Kanefartsvegen 30  
7712 Steinkjer  
916 64 224  
steinkjer@fsforb.no

## FSF - Trondheim

Leder Bjørn Gurihus  
Øvre Stavsettsvei 29  
7026 Trondheim  
908 65 744  
trondheim@fsforb.no

## FSF – Vesterålen

Leder Per-Erik Eriksen  
Vesterålsgate 98  
8400 Sortland  
76122055/470 14 090  
vesteraalen@fsforb.no

## FSF – Vestoppland

Leder Gunnar Andreas Hauglien  
Vestbyveien 25  
2830 Raufoss  
900 56 478  
vestoppland@fsforb.no

## FSF - Voss

Leder Ole Johan Sanden  
Høydalane 17  
5705 Voss  
478 13 719  
voss@fsforb.no

## FSF - Værnes

Leder Ole Myrbekk  
Værnesgata 15  
7503 Stjørdal  
900 98 914  
vaernes@fsforb.no

## FSF - Ørland

Leder Anna Margrete Aune  
Maren Juelsgt. 10  
7130 Brekstad  
456 32 638  
oerland@fsforb.no

## FSF - Øst Finnmark

Fung. leder Arnt Nystad  
Seljeholtet 36  
9912 Hesseng  
995 83 046  
oestfinnmark@fsforb.no

## FSF - Øvre Romerike

Leder Harald Olav Blakseth  
Homlenveien 36  
2072 Dal  
63952535/416 99 745  
oeverromerike@fsforb.no

*Oppdatert: 02.04.2020*



# Bli medlem i Forsvarets seniorforbund

## INNMELDINGSBLANKETT

### Medlem

Etternavn \_\_\_\_\_ Fornavn \_\_\_\_\_ Født \_\_\_\_\_ Mobil \_\_\_\_\_

E-post \_\_\_\_\_

Adresse \_\_\_\_\_ Post nr \_\_\_\_\_ Sted \_\_\_\_\_

Ønsket lokalavdeling \_\_\_\_\_

Signatur\* \_\_\_\_\_

Vi anbefaler at samboer/ektefelle også søker medlemskap:

Etternavn \_\_\_\_\_ Fornavn \_\_\_\_\_ Født \_\_\_\_\_ Mobil \_\_\_\_\_

E-post \_\_\_\_\_

Signatur\* \_\_\_\_\_

\* Ved min/vår signatur bekrefter jeg/vi at opplysningene er riktige. Jeg/vi samtykker til at de registreres i Forsvarets seniorforbunds medlemsregister. (Se vår hjemmeside for Personvernerklæring.)

Vervet av \_\_\_\_\_

**Som medlem er du tilsluttet forbundets sentralt med lokal tilhørighet i en avdeling.**

**Hva koster medlemskapet?**

**250 kroner per år + lokal kontingent**

**Du kan melde deg inn via [www.fsforb.no/](http://www.fsforb.no/)(bli medlem)**

**FSF**

**ER STØRST I STATEN**

**ER TETT PÅ FORSVARET OG KAN PENSJON**

**Les mer om oss på websiden: [www.fsforb.no](http://www.fsforb.no), og møt oss på facebook: [www.facebook.com/forsvaretsseniorforbund/](http://www.facebook.com/forsvaretsseniorforbund/)**